

นโยบายการพัฒนางานสุขภาพจิต ประจำปีงบประมาณ 2567

นายพงศ์เกษม ไข่มุกด์ รักษาการแทนอธิบดีกรมสุขภาพจิต

1. ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานสุขภาพจิตตามโครงการพระราชดำริ/เฉลิมพระเกียรติที่เกี่ยวข้องกับพระบรมวงศานุวงศ์★ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โครงการ TO BE NUMBER ONE โครงการราชทัณฑ์ ปันสุข ทำความดี เพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์ โครงการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร และโครงการส่งเสริมพัฒนาการและสุขภาพจิตเด็กและเยาวชนในชุมชนในพื้นที่โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช

2. ส่งเสริม ป้องกันปัญหาสุขภาพจิตเด็กและเยาวชน★ พัฒนาทักษะชีวิตและความฉลาด 7Qs ได้แก่ Intelligence - Emotional - Creativity - Moral - Play - Adversity - Social Quotient เพื่อให้เด็กและเยาวชนเติบโตอย่างมีคุณภาพ มีความรอบรู้เท่าทันปัญหาและภัยคุกคามทางสุขภาพจิต ส่งเสริมการกระตุ้นพัฒนาการเด็กปฐมวัยเชิงรับและเชิงรุกเพื่อการเข้าถึงอย่างครอบคลุม ป้องกันปัญหาการล้อเลียนรังแกกันในโรงเรียน (Bullying) เน้นดูแลเด็กที่มีความเสี่ยงด้านสุขภาพจิตให้ได้รับการค้นหาและได้รับการช่วยเหลืออย่างทันท่วงที เด็กที่มีปัญหาสุขภาพจิตและจิตเวชได้รับการดูแลคุ้มครองอย่างถูกต้อง เท่าเทียม และทั่วถึง ต่อเนื่อง จนหายทุเลา สามารถอยู่ในครอบครัว ชุมชน และสังคมได้อย่างปกติสุข

3. เน้นการดูแลสุขภาพจิตเชิงจิตสังคมระดับชุมชน (Social Psychology) ด้วยการคัดกรองปัญหาสุขภาพจิตให้การดูแลทางสังคมจิตใจ พฤติกรรม อารมณ์และสร้างความเข้มแข็งทางใจแก่ประชาชน ทั้งกลุ่มเสี่ยงที่มีโรคเรื้อรังและกลุ่มที่มีปัญหาสุขภาพจิต ตลอดจนครอบครัวและผู้ดูแล ให้ได้รับการดูแลช่วยเหลือด้านสุขภาพจิตจนดีขึ้น โดยการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายในชุมชน ในการส่งเสริม ป้องกัน บำบัดรักษา และฟื้นฟูด้วยแนวคิดแบบองค์รวมให้แก่บุคคล ครอบครัว และชุมชน โดยมีระบบการส่งต่อและเชื่อมโยงกับหน่วยบริการในพื้นที่ได้อย่างไร้รอยต่อ ในลักษณะ Community Integrated Care และส่งเสริมให้เกิดระบบสานสัมพันธ์ เด็ก-ผู้ใหญ่ คน 2 วัยใส่ใจดูแลกัน (Intergeneration System) เพื่อลดทุกข์ เพิ่มสุขและสร้างคุณค่าในคนต่างวัยที่อยู่ในครอบครัวเดียวกัน

4. เร่งเสริมสร้างความรู้ด้านสุขภาพจิต (Mental Health Literacy) เพิ่มความเข้าใจ ลดความขัดแย้งในสังคมให้แก่ประชาชนทั้งในภาวะปกติและภาวะวิกฤติ ด้วยทีมสื่อสารสุขภาพจิตดิจิทัล (Mental Influence Team: MIT) พัฒนาประเด็นความรู้สุขภาพจิตที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และตรงกับความต้องการของประชาชนทุกกลุ่มวัยอย่างแท้จริง สื่อสารประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความตระหนักรู้ด้านสุขภาพจิตผ่านช่องทางต่างๆ ที่หลากหลาย รวมทั้งพัฒนาให้เกิดทีมสื่อสารสุขภาพจิตดิจิทัลให้ครอบคลุมทุกเขตสุขภาพ เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มวัย ทั้งกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพจิต และกลุ่มผู้ป่วยจิตเวช มีความรู้ ความเข้าใจด้านสุขภาพจิตและยาเสพติด สามารถดูแลตนเองและคนรอบข้างให้มีสุขภาพจิตดี มีพฤติกรรมสุขภาพจิตที่พึงประสงค์ มีความรู้เท่าทันต่อประทุษวาจา ถ่มน้ำลาย ไม่ใช่ Hate Speech เพื่อลดความขัดแย้งในสังคม รวมทั้งเข้าถึงข้อมูลสุขภาพจิต ลดความตื่นตระหนก และส่งต่อขอความช่วยเหลือได้

5. พัฒนาระบบบริการสุขภาพจิตและยาเสพติดใกล้บ้านใกล้ใจ (Mental Health Anywhere เพื่อนแท้มีทุกที่)★ ตั้งแต่การคัดกรอง ช่วยเหลือ ส่งต่อผ่านนวัตกรรมสุขภาพจิตดิจิทัล 1323 Plus Voice Detection, DMIND, Step-by-Step Care (Self Assessment / Self Treatment / E-Helper) รวมทั้งจัดระบบบริการสุขภาพจิตและยาเสพติดใกล้บ้านใกล้ใจ ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ ทั้งบริการแบบ Onsite ได้แก่ การจัดบริการหอผู้ป่วยจิตเวชใน รพศ. รพท. ที่มีคุณภาพพร้อมให้บริการ มีกลุ่มงานจิตเวชในรพช.ทุกแห่ง บริการ Home Ward ทั้งที่บ้าน ในชุมชน เรือนจำ ตลอดจน

สถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง และเชื่อมต่อระบบบริการสุขภาพจิตกับระบบบริการสุขภาพกายในรูปแบบ Neuropsychiatric Care Center จัดบริการดูแลสุขภาพจิต Online ด้วย Telepsychiatry รวมทั้ง Virtual Hospital และบริการสุขภาพจิตเชิงรุกด้วย Mobile Psychiatry เพื่อให้ประชาชนและผู้ป่วยจิตเวชเข้าถึงบริการได้อย่างรวดเร็ว ทุกที่ ทุกเวลา ได้รับการติดตามดูแลต่อเนื่องจนหายทุเลา

6. มุ่งเน้นการดูแลผู้ป่วยจิตเวชที่มีความเสี่ยงสูงต่อการก่อความรุนแรงทั้งต่อตนเองและผู้อื่นในสังคม (Serious Mental Illness with High Risk to Violence : SMI - V) รวมไปถึงการป้องกันปัญหาการฆ่าตัวตาย (Suicide Prevention) ด้วยระบบ V Scan - V care - V Recovery การดูแลช่วยเหลือ ส่งต่อเข้าสู่การรักษาแบบทันทีที่ด้วยทีม HOPE Task Force ระดับอำเภอ เพื่อให้ผู้ป่วยจิตเวชเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพ ได้รับการดูแลต่อเนื่อง และสามารถกลับไปใช้ชีวิตในชุมชน สังคมมีความปลอดภัย ไร้ความรุนแรง

7. มุ่งมั่นผลักดันกลไกหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินงานสุขภาพจิต เพื่อให้ประชาชนและผู้มีปัญหาสุขภาพจิตได้รับการคุ้มครองสิทธิ ส่งเสริมสุขภาพจิต ป้องกันปัญหาสุขภาพจิต บำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพอย่างครบวงจรและเท่าเทียม

- **กลไกกฎหมายสุขภาพจิต** โดยขับเคลื่อนงานสุขภาพจิตผ่านคณะอนุกรรมการประสานงานเพื่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยสุขภาพจิตระดับจังหวัด ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตสำคัญในพื้นที่ ได้แก่ การป้องกันปัญหาการฆ่าตัวตาย การป้องกันอันตรายจากผู้ป่วยจิตเวชเนื่องจากสารเสพติด การดูแลผู้ป่วยจิตเวชที่มีความเสี่ยงสูงต่อการก่อความรุนแรง (SMI-V) และการติดตามดูแลวัยรุ่นวัยรุ่นกลุ่มเสี่ยงให้ได้รับการดูแลช่วยเหลือ รวมทั้งบูรณาการการดำเนินงานสุขภาพจิตผ่านพระราชบัญญัติสุขภาพจิต และพระราชบัญญัติยาเสพติด

- **กลไกการเงินการคลัง** ที่มุ่งผลักดัน 3 กองทุนสุขภาพในการกำหนดชุดสิทธิประโยชน์ที่หลากหลายด้านสุขภาพจิตและจิตเวช และครอบคลุมทุกกลุ่มประชากร ตลอดจนสร้างความมั่นคงและความเข้มแข็งทางการเงินให้กับหน่วยบริการจิตเวช และศูนย์สุขภาพจิต

- **กลไกเครือข่ายงานสุขภาพจิต** ที่เน้นการทำงานร่วมกันระหว่างงานสุขภาพจิตกับเครือข่ายในเขตสุขภาพ และ กทม. และสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายต่างประเทศ เครือข่ายนอกกระทรวง และเครือข่ายระบบปฐมนิเทศในการขับเคลื่อนงานสุขภาพจิตให้ครอบคลุมทุกมิติ โดยมีชุมชนเป็นฐาน ประชาชนเป็นศูนย์กลาง ร่วมสร้างสังคมสุขภาพจิตดี

8. เร่งพัฒนาระบบและโครงสร้างพื้นฐานด้านสุขภาพจิตดิจิทัลให้ครอบคลุมทุกมิติ (Digital Transformation)★ ด้วยแนวทาง A-B-C-D-E-F ได้แก่ การพัฒนาปัญญาประดิษฐ์ (AI) การพัฒนาระบบคลังข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) การประมวลผลและจัดเก็บข้อมูลแบบ Cloud Computing การพัฒนาแพลตฟอร์มระบบสุขภาพจิตดิจิทัล (Digital Platform) การพัฒนาระบบเวชระเบียนอิเล็กทรอนิกส์ (EMR) การพัฒนาศูนย์กลางข้อมูลด้านการเงิน (Financial Data Set) ตลอดจนพัฒนาความรู้และทักษะบุคลากรให้พร้อมเปลี่ยนผ่านสู่ระบบสุขภาพจิตดิจิทัลอย่างยั่งยืน

นายพงศ์เกษม ไข่มุกด์
รักษาราชการแทนอธิบดีกรมสุขภาพจิต

19 ตุลาคม 2566

นโยบายการพัฒนางานสุขภาพจิต ประจำปีงบประมาณ 2567

1 สนับสนุนโครงการพระราชดำริ / เจริญพระเกียรติที่เกี่ยวข้องกับพระบรมวงศานุวงศ์

โครงการ TO BE NUMBER ONE

โครงการราชทัณฑ์ปันสุข ทำความดี เพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์

โครงการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร

โครงการส่งเสริมพัฒนาการและสุขภาพจิตเด็กและเยาวชนในชุมชนในพื้นที่ swr.

จุดเน้น “4ส”
-> **สัญญาณเฝ้า (Surveillance)**
-> **สื่อสาร**
-> **สนองตอบ**
-> **สิ้นสุด**

ส่งเสริม ป้องกันปัญหาสุขภาพจิต

2 ส่งเสริม ป้องกัน ปัญหาสุขภาพจิตเด็กและเยาวชน

- พัฒนากิจกรรมชีวิตและความฉลาด 7Qs
- ส่งเสริมการกระตุ้นพัฒนาการเด็กปฐมวัยเชิงรับและเชิงรุก
- ป้องกันปัญหาการล้อเลียนรังแกกันในโรงเรียน (Bullying)
- ค้นหาและช่วยเหลือเด็กกลุ่มเสี่ยงอย่างทันท่วงที
- ดูแลคุ้มครองเด็กกลุ่มป่วยอย่างถูกต้อง เท่าเทียม ท่วงถึงต่อเนื่อง จนหายทุกเลา

3 ดูแลสุขภาพจิตเชิงจิตสังคมสู่ระดับชุมชน

- Social Psychology
- Community Integrated Care
- สานสัมพันธ์เด็ก - ผู้ใหญ่ คน 2 วัย ใส่ใจดูแลกัน (Intergeneration System)

4 เสริมสร้างความรอบรู้ เพิ่มความเข้าใจ ลดความขัดแย้งในสังคม

- Mental Health + Addiction Literacy
- Mental Influence Team (MIT)
- ถนอมใจ ไม่ใช่ Hate Speech

พัฒนาระบบบริการสุขภาพจิตและยาเสพติด

5 พัฒนาระบบบริการสุขภาพจิตและยาเสพติดใกล้บ้าน ใกล้ใจ (Mental Health Anywhere เพื่อนแท้มีทุกที่)

- **คัดกรอง ช่วยเหลือ ส่งต่อผ่านนวัตกรรมสุขภาพจิตดิจิทัล**
 - 1323 Plus Voice Detection
 - DMIND
 - Step-by-Step Care (Self Assessment / Self Treatment / E - Helper)
- **จัดบริการสุขภาพจิต ครอบคลุมทุกพื้นที่**
 - Ward จิตเวช ในสพท. / สวท. ที่มีคุณภาพ พร้อมให้บริการ
 - กลุ่มงานจิตเวช ทุก สวท.
 - Psychiatric Home Ward
 - Neuropsychiatric Care Center เชื่อมต่อระบบบริการสุขภาพจิตกับระบบบริการสุขภาพกาย
- **จัดบริการสุขภาพจิตและยาเสพติดแบบ Onsite และ Online**
 - Mobile Psychiatry - Telepsychiatry
 - Virtual Hospital

6 ดูแลผู้ป่วยจิตเวชที่มีความเสี่ยงสูงต่อการก่อความรุนแรง (SMI - V) และผู้พยายามฆ่าตัวตาย (Suicide Attempt)

- V Scan + V Care + V Recovery
- จัดทีม HOPE Task Force ในทุกอำเภอ

8 เร่งพัฒนาระบบและโครงสร้างพื้นฐานด้านสุขภาพจิตดิจิทัลให้ครอบคลุมทุกมิติ (Digital Transformation) ด้วยแนวทาง A-B-C-D-E-F

- AI • Big Data • Cloud Computing • Digital Platform • EMR • Financial Data Set

★ งานสำคัญที่อธิบดีกรมสุขภาพจิตจะติดตามกำกับให้เกิดผล

ขับเคลื่อนกลไกการดำเนินงานสุขภาพจิต

- 7 **กลไกกฎหมายสุขภาพจิต**
 - บูรณาการการดำเนินงานสุขภาพจิตผ่าน พ.ร.บ.สุขภาพจิต และ พ.ร.บ.ยาเสพติด
 - ขับเคลื่อนงานสุขภาพจิตผ่านคณะอนุกรรมการประสานงานฯ ระดับจังหวัด
- กลไกการเงินการคลัง**
 - ผลักดันชุดสิทธิประโยชน์กับ 3 กองทุนสุขภาพ
 - สร้างความมั่นคงและความเข้มแข็งทางการเงินให้กับหน่วยบริการจิตเวช และศูนย์สุขภาพจิต
- กลไกเครือข่ายงานสุขภาพจิต**
 - Synergy งานสุขภาพจิตกับเครือข่ายในเขตสุขภาพและกทม.
 - สร้างความร่วมมือกับเครือข่ายต่างประเทศ เครือข่ายนอกกระทรวง และเครือข่ายระบบปฐมภูมิ โดยมีชุมชนเป็นฐาน ประชาชนเป็นศูนย์กลางร่วมสร้างสังคมสุขภาพจิตดี

นายพงศ์เกษม ไข่มุกด์
รักษาการแทนอธิบดีกรมสุขภาพจิต
ให้ไว้ ณ 19 ตุลาคม 2566

8 นโยบายการพัฒนานางานสุขภาพจิต ประจำปีงบประมาณ 2567

นายพงศ์เกษม ไข่มุกด์
รักษาราชการแทนอธิบดีกรมสุขภาพจิต

หลักการทำงาน

>> สมว.

แก้ปัญหา วางรากฐาน สร้างเศรษฐกิจ

>> ปลัดกระทรวง “3ท”

ทำทันที ทำต่อเนื่อง ทำและพัฒนา

>> ทีมกรม “ติด คิด ขยาย ต่อ”

ตามติด คิดใหม่ ขยายงาน สานต่อ

จุดเน้น 4 ส.

>> สังเกตการณ์เฝ้า (Surveillance)

>> สื่อสาร

>> สนองตอบ

>> สิ้นสุด

8 นโยบายการพัฒนางานสุขภาพจิต ประจำปีงบประมาณ 2567

นายพงศ์เกษม ไข่มุกด์ รักษาราชการแทนอธิบดีกรมสุขภาพจิต

2

ส่งเสริม ป้องกัน ปัญหาสุขภาพจิตเด็กและเยาวชน

- พัฒนากิจกรรมชีวิตและความฉลาด 7Qs
- ส่งเสริมการกระตุ้นพัฒนาการเด็กปฐมวัยเชิงรับและเชิงรุก
- ป้องกันปัญหาการล้อเลียนรังแกกันในโรงเรียน (Bullying)
- ค้นหาและช่วยเหลือเด็กกลุ่มเสี่ยงอย่างทันที่
- ดูแลคุ้มครองเด็กกลุ่มเปราะบางอย่างถูกต้อง เท่าเทียม ทั้งถึงต่อเนื่อง จนหายทุกเลา

*7Qs ได้แก่ Intelligence - Emotional - Creativity - Moral - Play - Adversity - Social Quotient

 งานสำคัญที่อธิบดีกรมสุขภาพจิตจะติดตามกำกับให้เกิดผล

8 นโยบายการพัฒนางานสุขภาพจิต ประจำปีงบประมาณ 2567

นายพงศ์เกษม ไข่มุกด์ รักษาการแทนอธิบดีกรมสุขภาพจิต

3

ดูแลสุขภาพจิตเชิงจิตสังคมสู่ระดับชุมชน

- Social Psychology
- Community Integrated Care
- สานสัมพันธ์เด็ก - ผู้ใหญ่ คน 2 วัย ใส่ใจดูแลกัน (Intergeneration System)

8 นโยบายการพัฒนางานสุขภาพจิต ประจำปีงบประมาณ 2567

นายพงศ์เกษม ไข่มุกด์ รักษาการแทนอธิบดีกรมสุขภาพจิต

4 เสริมสร้างความรอบรู้ เพิ่มความเข้าใจ ลดความขัดแย้งในสังคม

- Mental Health + Addiction Literacy
- Mental Influence Team (MIT)
- gönömใจ ไม่ใช่ Hate Speech

8 นโยบายการพัฒนางานสุขภาพจิต ประจำปีงบประมาณ 2567

นายพงศ์เกษม ไข่มุกด์ รักษาการแทนอธิบดีกรมสุขภาพจิต

5

พัฒนาระบบบริการสุขภาพจิตและยาเสพติดใกล้บ้าน ใกล้ใจ (Mental Health Anywhere เพื่อนแท้มีทุกที่)

● คัดกรอง ช่วยเหลือ ส่งต่อผ่านนวัตกรรมสุขภาพจิตดิจิทัล

- 1323 Plus Voice Detection
- Step-by-Step Care (Self Assessment / Self Treatment / E - Helper)

● จัดบริการสุขภาพจิต ครอบคลุมทุกพื้นที่

- Ward จิตเวช ในรพศ. /รพท. ที่มีคุณภาพ พร้อมให้บริการ
- Psychiatric Home Ward
- Neuropsychiatric Care Center เชื่อมต่อระบบบริการสุขภาพจิตกับระบบบริการสุขภาพกาย

● จัดบริการสุขภาพจิตและยาเสพติดแบบ Onsite และ Online

- Mobile Psychiatry
- Telepsychiatry
- Virtual Hospital

งานสำคัญที่อธิบดีกรมสุขภาพจิตจะติดตามกำกับให้เกิดผล

8 นโยบายการพัฒนางานสุขภาพจิต ประจำปีงบประมาณ 2567

นายพงศ์เกษม ไข่มุกด์ รักษาการแทนอธิบดีกรมสุขภาพจิต

6 ดูแลผู้ป่วยจิตเวชที่มีความเสี่ยงสูงต่อการก่อความรุนแรง (SMI - V) และผู้พยายามฆ่าตัวตาย (Suicide Attempt)

- V Scan + V Care + V Recovery
- จัดทีม HOPE Task Force ในทุกอำเภอ

8 นโยบายการพัฒนางานสุขภาพจิต ประจำปีงบประมาณ 2567

นายพงศ์เกษม ไข่มุกด์ รักษาการแทนอธิบดีกรมสุขภาพจิต

7 ขั้วเคลื่อนกลไกการดำเนินงานสุขภาพจิต

✓ กลไกกฎหมายสุขภาพจิต

- บูรณาการการดำเนินงานสุขภาพจิต ผ่าน พ.ร.บ.สุขภาพจิต และ พ.ร.บ.ยาเสพติด
- ขั้วเคลื่อนงานสุขภาพจิตผ่านคณะกรรมการประสานงาน 4 ระดับจังหวัด

✓ กลไกการเงินการคลัง

- ผลักดันชุดสิทธิประโยชน์กับ 3 กองทุนสุขภาพ
- สร้างความมั่นคงและความเข้มแข็งทางการเงินให้กับหน่วยบริการจิตเวช และศูนย์สุขภาพจิต

✓ กลไกเครือข่ายงานสุขภาพจิต

- Synergy งานสุขภาพจิตกับเครือข่ายในเขตสุขภาพ และกทม.
- สร้างความร่วมมือกับเครือข่ายต่างประเทศ เครือข่ายนอกกระทรวง และเครือข่ายระบบปฐมภูมิ โดยมีชุมชนเป็นฐาน ประชาชนเป็นศูนย์กลาง ร่วมสร้างสังคมสุขภาพจิตดี

8 นโยบายการพัฒนางานสุขภาพจิต ประจำปีงบประมาณ 2567

นายพงศ์เกษม ไข่มุกด์ รักษาการแทนอธิบดีกรมสุขภาพจิต

8 เร่งพัฒนาระบบและโครงสร้างพื้นฐานด้านสุขภาพจิตดิจิทัล ให้ครอบคลุมทุกมิติ (Digital Transformation) ★

แนวทาง A – B – C – D – E – F

- AI
- Cloud Computing
- EMR
- Big Data
- Digital Platform
- Financial Data Set

★ งานสำคัญที่อธิบดีกรมสุขภาพจิตจะติดตามกำกับให้เกิดผล

